

РИНОК ПРАЦІ КРАЇН ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ У СУЧАСНИХ УМОВАХ

Тези підготовлено у межах проєкту 611599-EPP-1-2019-1-UA-EPP1MO-MODULE «Соціальне та економічне включення біженців та мігрантів до Європейського Союзу: виклики для України»

Funded by the
European Union

Ринок праці в країнах-членах Європейського Союзу є дуже різноманітним із значними відмінностями щодо рівня зайнятості і безробіття, заробітної плати, умов праці та політики залучення нових кадрів; він характеризується наявністю висококваліфікованої робочої сили і дефіцитом низькокваліфікованої, сильним захистом праці на рівні держави та високим ступенем мобільності працівників. Зміни в економічній ситуації, демографічні тенденції, технологічний прогрес та інші чинники постійно впливають на ринок праці країн ЄС. Дослідження даної теми є актуальним і важливим в контексті соціально-економічного розвитку регіону. Багато вчених цікавилися саме станом ринку праці країн Союзу, зокрема Бейер Р., Брюкер Г., Сметс Ф., Стеммер М. А., Фідрмук Дж., Хамільтон Дж. Д., Харріс Р. Д., Хофтизер М., Цваймюллер Дж., Циммерман К. та інші.

Країни Європейського Союзу стикаються з низкою труднощів на ринку праці, такими як низька участь дорослих в освіті та навчанні, недостатня якість і привабливість професійно-технічної освіти, брак актуальних навичок у деяких професіях, старіння населення (має місце негативний приріст населення, а робоча сила має тенденцію мігрувати в більш розвинені країни). До того ж, безліч проблем посилюються з пандемією COVID-19. У той же час, пандемія додала актуальності розвитку навичок у Європі. Війна в Україні також суттєво вплинула на ринок праці ЄС, насамперед через приплив українських біженців, що збільшило пропозицію робочої сили, сприяючи дефіцитним секторам. Короткострокові наслідки включають посилення конкуренції за робочі місця та потенційне зниження заробітної плати в секторах з низькою кваліфікацією. У довгостроковій перспективі інтеграція українських біженців має потенціал для позитивного внеску в економіку ЄС, заповнюючи дефіцит робочої сили та збільшуючи її різноманітність. [1; 2; 3]

Варто дослідити тенденції безробіття на ринку праці у державах-членах ЄС, для чого було обрано по три країни з регіонів Європи за найвищими показниками номінального ВВП за період з 2013 по 2023 роки: Західна Європа (Німеччина, Франція, Нідерланди), Південна Європа (Греція, Італія, Іспанія) та Центрально-Східна Європа (Польща, Румунія, Литва).

Таблиця 1

Динаміка рівня безробіття у країнах ЄС (%)

Країна	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Середнє
Німеччина	5,0	4,7	4,4	3,9	3,6	3,2	3,0	3,7	3,6	3,9	3,1	3,8
Греція	27,8	26,6	25,0	23,9	21,8	19,7	17,9	17,6	14,7	12,5	11,1	19,9
Іспанія	26,1	24,5	22,1	19,6	17,2	15,3	14,1	15,5	14,8	13	12,2	17,7
Франція	10,3	10,3	10,3	10,1	9,4	9,0	8,4	8,0	7,9	7,3	7,3	8,9
Італія	12,4	12,9	12,0	11,7	11,3	10,6	9,9	9,3	9,5	8	7,7	10,5
Литва	11,8	10,7	9,1	7,9	7,1	6,2	6,3	8,5	7,1	6	6,9	8,0
Нідерланди	8,2	8,4	7,9	7,0	5,9	4,9	4,4	4,9	4,2	3,5	3,6	5,7
Польща	10,6	9,2	7,7	6,3	5,0	3,9	3,3	3,2	3,4	2,9	2,8	5,3
Румунія	9,0	8,6	8,4	7,2	6,1	5,3	4,9	6,1	5,6	5,6	5,6	6,6

Джерело: [4].

Відмітимо, що більшість країн Європейського Союзу у 2013 році стикнулися з найвищим рівнем безробіття, що можна пояснити наслідками світової фінансової кризи 2008 року та подальшої кризи суверенного боргу в окремих країнах ЄС. Протягом періоду з 2014 по 2019 рік спостерігалася поступова тенденція до зниження безробіття. У Західній Європі Німеччина демонструє найнижчий середній рівень безробіття (3,8%), що свідчить про стабільний ринок праці. Нідерланди також мають низький середній рівень безробіття (5,7%), вказуючи на ефективну економічну політику та стабільне зростання. Франція має вищий середній рівень безробіття (8,9%) та демонструє поступове зниження, що вказує на покращення ситуації на ринку праці. [4]

У Південній Європі ситуація є складнішою. Греція має найвищий середній рівень безробіття серед розглянутих країн (19,9%), відображаючи тривалі наслідки економічної кризи. Іспанія також має високий середній рівень безробіття (17,7%), хоча й демонструє позитивну динаміку зниження. В Італії рівень безробіття дорівнює 10,5%, що є вищим за середньоєвропейський, але з тенденцією до поступового зниження.

У Східній Європі Польща виділяється найнижчим середнім рівнем безробіття (5,3%), що свідчить про успішну економічну політику та значний економічний прогрес. Литва та Румунія мають середні рівні безробіття 8,0% і 6,6% відповідно, демонструючи стабільне зниження безробіття. Загалом, Західна та Східна Європа мають відносно стабільний ринок праці з низькими показниками безробіття, тоді як Південна Європа продовжує боротися з високим рівнем безробіття, хоча й показує позитивні тенденції до його зниження. [4]

Загалом, більшість країн Європи продемонстрували зниження рівня безробіття з 2013 по 2023 роки. Позитивні зрушення в показнику безробіття в останні роки пов'язані з програмою SURE, завдяки якій багато держав-членів ЄС змогли уникнути масових звільнень та підтримати дохід працівників під час кризи [2]. Такі заходи допомогли зберегти мільйони робочих місць, стабілізувати ринки праці та запобігти різкому зростанню безробіття.

Таким чином, підкреслимо, що ринок праці угруповання має позитивну динаміку завдяки системі регулювання на рівні ЄС та зусиллям окремих країн. У той же час, ринок праці зіткнувся з різними складними труднощами, які варіюються від індивідуальних до глобальних, включаючи глобальну пандемію COVID та події в Україні. Нерівномірний розподіл загальної чисельності працівників є результатом нерівного рівня соціального та економічного розвитку різних держав-реципієнтів та держав-донорів, які приймають мігрантів. Загалом, ринок праці ЄС підтримується сильною нормативною базою та низкою ініціатив, спрямованих на сприяння працевлаштуванню, соціальному захисту та інтеграції мігрантів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Carmen González Enríquez. The welcome given to Ukrainian refugees: some challenges and uncertainties. *Elcano Royal Institute*. ARI 31/2022, 18/4/2022. URL: <https://media.realinstitutoelcano.org/wp-content/uploads/2022/04/ari31-2022-gonzalez-the-welcome-given-to-ukrainian-refugees-some-challenges-and-uncertainties.pdf> (дата звернення: 25.05.2024)
2. SURE. *European Commission*. URL: https://economy-finance.ec.europa.eu/eu-financial-assistance/sure_en (дата звернення: 25.05.2024)
3. Tsevukh Y., Bobrysheva V., Krupytsia A. The impact of labour market on migration process in the Central and Eastern Europe // *Економіка та суспільство*. 2021. № 32 С. 1-6.
4. Unemployment rate by age. *Eurostat*. URL: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tepsr_wc170/default/table?lang=en (дата звернення: 23.05.2024)